

TIDSSKRIFT

FOR

LANDØKONOMI

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE LANDHUSHOLDNINGSSKAB

REDIGERET AF

RUDOLF SCHOU

1900

KJØBENHAVN

DET SCHUBOTHEske FORLAG

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE

1900

Planteavlen 1899.

Af Statskonsulent K. Hansen.

I Slutningen af dette Tidsskrifts sidste Aargang har Hr. Underbestyrer Willaume-Jantzen meddelt sin Oversigt over Vejrforholdene i Landbrugsaaet 1898—99. Aarets ejendommelige Vejrforhold, som alle endnu har i frisk Minde, dokumenteres heri med tørre Tal, der vise, at for Landet som Helhed var Efteraarets Temperatur lidt over det normale, men Regnmængden betydelig under Normalen, særlig for Oktober Maanedes Vedkommende. Vinteren var usædvanlig mild; December Maanedes Middelvarme var næsten 4° over denne Maanedes Normaltemperatur. Nedbørmængden var ligeledes betydelig over det normale. Foraaret havde gennemsnitlig lidt over denne Aarstids normale Varme, men med temmelig kolde Perioder. Nedbøren gik noget over det normale for Foraaret, idet April Maaned gav et betydeligt Overskud, medens Marts og Maj omtrent havde det almindelige. Sommerens Middeltemperatur var lidt over det normale, idet navnlig Juli og delvis August vare meget varme. Regnen (i Juni, Juli og August) beløb sig kun til 84 Mm. mod 183 som det normale. Altsaa: et mildt, temmelig tørt Efteraar, en meget mild, vaad Vinter, et næsten normalt, dog nærmest lidt fugtigt Foraar og en ualmindelig tør og varm Sommer. For de fleste ældre staaar Sommeren 1868 som den tørreste Sommer de kunne mindes. Tages de 3 egentlige Sommermaaneder (Juni, Juli og August), blev dog 1899 betydelig tørrere: 84 mod 106 Mm. Regnes

derimod de 4 Maaneder, der blive bestemmende for de fleste Afgrøders Udvikling og Størrelse, nemlig April—Juli, da stiller 99 sig betydelig gunstigere end 68, nemlig 138 mod 83 Mm. Til Gjengjæld gav August Maaned i 99 ikke halv saa megen Regn som i 68, hvad der blev i høj Grad følelig for Roer og Græs.

For Aarets landøkonomiske Resultat — for saa vidt som dette beror paa Høstudbyttet — har Statens statistiske Bureau allerede i November Maaned givet en foreløbig Redegjørelse, der begynder med at karakterisere Høsten 1899 som en lille Middelhøst. Dette er næppe kommen overraskende for nogen, snarere havde man vel mange Steder ventet, at Karakteren var bleven endnu lavere. At de enkelte Afgrøder forholdt sig meget forskjellig er en Selvfølge. For Landet som Helhed gav Hveden ubetinget den bedste Høst; tages der alene Hensyn til de egentlige Hvedeegne, foldede den meget godt og var af ualmindelig god Kvalitet; at den kun gav smaa Afgrøder i Nord- og Vestjylland spiller for Aarshøsten i det Hele kun en ringe Rolle. Rugen gav som Regel en jævn god Afgrøde af fortrinlig Kvalitet, idet den dog i Nordjylland delvis foldede temmelig smaat. Bygget gav vel ingen Steder store Fold, men dog paa de fleste Egne en taalelig Afgrøde, der i de gode Bygegne naaede en Kvalitet, som man nu om Stunder meget sjældent ser, og som, hvor Bygget er Salgsvarer, bøder ikke lidet paa de knappe Fold. Havren var Aarets tarveligste Kornafgrøde, hvad der bliver saa meget mere følelig, som en stor Del af Jyllands udprægede Havrejorder gav meget smaa Fold, ligesom Kvaliteten for denne Afgrødes Vedkommende gennemgaende ikke var rosværdig. At Bælgæden, hvis Dyrkning til Modenhed desværre snart er »en saga blott«, gav knappe Afgrøder, og at Boghveden, hvis Dyrkning ligeledes er i stærk Tilbagegang, nærmest mislykkedes, vejer ikke meget til i den store Vægtskaal, om det end var føleligt nok for de Egne, det gik ud over. Værre var det, at Kartofflerne ogsaa kun

og meget talende Vidnesbyrd om, hvor nødvendigt det er at sikre sig ved Frøindkjøb. Der er foretaget gratis Efterundersøgelser af en stor Del indsendte Prøver. Af 160 Prøver med bekjendte Garantital for Renhed og Spireevne gik 19 ned under det tilladelige Spillerum for Renhed, og Overskridelserne af den garanterede Renhedsprocent gaa endog op til 21, og omtrent Fjerdeparten af samtlige Prøver gik ned under den garanterede Spireevne; talrige Prøver gik 10 à 20 pCt. herunder, og en Engsvingel-Prøve med garanteret Spireevne af 96 pCt. spirede kun med 50 pCt. Undersøgelsen opfordrer stærkt til ved Frøindkjøb at sikre sig en rigelig Erstatning, der burde være stærkt stigende for stigende Overskridelser af de garanterede Værdier, og til ikke at nøjes med Retten til Efterundersøgelse, men benytte den i fuldeste Maal. At der tillige er Adgang til fortrinlige Frøpartier med Hensyn til Renhed og Spireevne, fremgaar ligeledes af Frøkontrollens Arbejde. Af stor Interesse er en Række nu afsluttede Spiringsforsøg med Frø af vildt voxende Planter. Efterhaanden som disse Undersøgelser fortsættes, vil der herigjennem fremkomme værdifulde Momenter til Forstaaelse af flere af vore Ukrudtsplanters Spiringsforhold. I det Hele har Frøkontrollen bidraget væsentlig til at højne Kvaliteten af det i Handelen gaaende Markfrø, hvilket atter utvivlsomt har givet sig Udslag i en Forbedring af Kløver- og Græsmarkerne.

Landhusholdningsselskabets Maltbyg- og Hvedeudvalg har fortsat sine Dyrkningsforsøg med forskellige Byg- og Hvedesorter, delvis saaet til forskjellig Tid og med forskjellig Saamængde. Som sædvanlig har Prenticebygget herved hævdet sin afgjorte Overlegenhed over alle andre Bygsorter i Henseende til Ydeevne; de bedste Stammer deraf har overgaaet Chevalierbyg med indtil 3 Centner og Goldthorpebyg med indtil 6 Centner Kjerne pr. Td. Ld. Som sædvanlig viste Bedømmelsen ved Maltbygudstillingen en forholdsvis tarvelig Kvalitet for Prenticebyg, idet dog et Par rendyrkede Stammer deraf, der nylig ere komne i Handelen, henholdsvis fra Svaløf og

Lyngby, udviste en kjendelig bedre Kvalitet end det almindelige Prenticebyg, uden at Ydeevnen er gaaet tilbage — den synes endog snarere at være gaaet lidt frem ved Udskilningen af de fremmede Indblandinger.

De af Forpagter Høffding og Dr. Boas i Fjor iværksatte Forsøg over Bekæmpelse af Oldenborrelarver har ligeledes været fortsatte, særlig for at undersøge Eftervirkningen af de i Fjor anvendte store Mængder af Kunstgødning. Sommerens Vejrforhold vare dog meget ugunstige for dette Forsøg. Professor Bergsøes vejledende Skrift »Oldenborrens Udryddelse« er udkommen i ny og omarbejdet Udgave og spredt i et stort Antal Exemplarer.

Den for Hedeegnene saa vigtige Foranstaltning angaaende Mærgeltransport pr. Jernbane, der understøttes af Staten og ledes af Hedeselskabet, er benyttet i meget stort Omfang, idet der fra Sejlgaards Mærgelleje ved Funder er transporteret 1,453 Vognladninger Mærgel à 20,000 Pd., med et Indhold af 23 $\frac{1}{2}$ pCt. kulsur Kalk, til Stationer paa Skanderborg—Skjern-Banen og den vestjydske Længdebane. Fra andre Mærgelgrave er der desuden transporteret 408 Vognladninger Mærgel samt 566 Vognladninger Gjødningskalk.

Mosekulturen er den Side af Jordbruget, der i Forhold til dens Betydning har tildraget sig størst Interesse og som er støttet med de rigeligste Midler. I den omfattende og frugtbringende Agitationsvirksomhed, som Hedeselskabet har udfoldet for at vække Interesse for Mosernes rationelle Udnyttelse, har de saakaldte »Prøvestationer« som bekjendt spillet en væsentlig Rolle. Af disse er der i 1899 nedlagt 79 som afsluttede og oprettet 49 nye. Der har af Hedeselskabet ialt været anlagt 399 saadanne Prøvestationer, deraf 8 paa Øerne, Resten i Jylland. Af disse findes for Tiden 132 i Virksomhed foruden de sidste Aar oprettede. Forsøgsvirksomheden vedrørende Mose- og Engkultur har hidtil uden nogen bestemt Arbejdsdeling været udøvet baade af Hedeselskabet og af Statens Forsøgsstationer. Denne Arbejds-